

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO. 1 (3505) ●

● ПЯТНІЦА, 6 СТУДЗЕНЯ, 2017

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Свята разам з сябрамі
Гала-канцэрт лаўрэатаў конкурсу-фестывалю мастацтваў “Беларусь — мая песня!” сабраў у Самары таленавітых удзельнікаў розных нацыянальнасцяў **Стар. 2**

Беларускія Каляды сустракае і Масква
Стар. 3

“Зорка Венера” гучала ў Таліне
У Эстоніі з творчасцю Максіма Багдановіча знаёміліся і дарослыя, і дзеці **Стар. 4**

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

Надзея — у кожным сэрцы

Амаль цэлы месяц доўжыцца Усебеларуская акцыя “Нашы дзеці”

Кацярына Мядзведская

Гэтая Навагодне-Калядная традыцыя з кожным годам набірае моц, і ўсё ў новых формах праяўляецца на Беларусі вялікі грамадскі клопат пра дзяцей. А карані ў традыцыі — даўнія і моцныя, іх падпітвае дабрыня, міласэрнасць, спагада. На працягу некалькіх тыдняў, з 9 снежня 2016-га па 8 студзеня 2017 года, па краіне праходзіць грамадская акцыя пад патранатам Прэзідэнта “Нашы дзеці”. Ужо ў 21-ы раз міністры, іх намеснікі, дырэктары розных арганізацый і прадпрыемстваў, кіраўнікі іншых дзяржаўных і прыватных структур дый проста валанцёры дораць радасць і цяпло тым, хто так мае ў іх патрэбу. У першую чаргу гэта — хлопчыкі і дзяўчынкі, якія па розных прычынах засталіся без бацькоў. Усяго ў сімвалічнай навагодняй праграме — 130 адрасоў, па якіх гасцей чакалі больш за 12 тысяч дзяцей.

Адна з такіх цёплых, шчырых сустрэч ладзілася ў Сацыяльна-педагагічным цэнтры з прытулкам Фрунзенскага раёна Мінска напярэдадні Новага года. У госці да яго юных выхаванцаў завіталі Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Леанід Гуляка і кіраўнікі розных этнасуполак Беларусі. Як і належыць пад Новы Год: з добрым настроем і падарункамі. А былі там розныя ласункі, мяккія цацкі-Пеўнікі

У акцыі “Нашы дзеці” паўдзельнічалі прадстаўнікі розных этнасуполак Беларусі

для кожнага дзіцяці, яшчэ DVD-плэер з караоке: для цэнтры. Музычным падарункам стала выступленне артыстаў фальклорнага ансамбля “Эрэбуні” мінскай суполкі армян “Айастан”.

Наведваў Леанід Гуляка выхаванцаў гэтага цэнтры не ўпершыню: бываў і раней. Тады ў падарунак установе застаўся музычны цэнтры. А быў час, калі навагоднія сюрпрызы ад Упаўнаважанага атрымлівалі дзеці, падлеткі ў адпаведных прытуках Кастрычніцкага ды Цэнтральнага раёнаў Мінска. “Не хацелася б казаць, што мы ўдзельнічаем у нейкай аднаразовай акцыі, — разважае Леанід

Паўлавіч. — Мы супольна з актывістамі этнасуполак робім добрую справу: дорым дзецям крышку цеплыні. Прычым робім гэта з адкрытымі сэрцамі. Веру: дабро вяртаецца. Стаўшы дарослымі, сумленнымі паўнапраўнымі членамі грамадства, сённяшнія хлопчыкі і дзяўчынкі абавязкова працягнуць руку дапамогі тым, каму яна будзе патрэбна”.

Дырэктарка Сацыяльна-педагагічнага цэнтры з прытулкам Фрунзенскага раёна Кацярына Юргялевіч казала: “Усе дзеці чакаюць цуда і падарункаў, а напярэдадні Новага года — асабліва. Гэтыя цуды для іх ствара-

юць дарослыя. Вялікі дзякуй Леаніду Гуляку і яго сябрам-памочнікам, кіраўнікам нацыянальна-культурных аб’яднанняў. Яны вельмі трапятліва, беражліва, з пашчотаю ставяцца да нас”. Цяпер у цэнтры знаходзяцца 18 дзяцей і падлеткаў ад 3 да 15 год. Усе былі на свяце, падрыхтавалі для гасцей і канцэртную праграму: спявалі, танцавалі, вершы расказвалі, загадкі разгадвалі. У тым ім вельмі дапамагалі кіраўнікі польскага, азербайджанскага, літоўскага, чувашскага, рускага аб’яднанняў — Мечыслаў Лысы, Націк Багіраў, Віталія Калеснікава, Геннадзь Аляксандраў, Іван Корда. → **Стар. 2**

ВЕСТКІ

Каштоўнасць прапановы

Серыя кніг пра беларускую дыяспару з блізкага замежжа выйдзе ў Беларусі

Прапанова Выдавецкага дома “Звязда” аб стварэнні кніг пра беларускую дыяспару стала адной з пераможных у конкурсе мерапрыемстваў падпраграмы “Беларусы ў свеце” Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі” на 2016-2020 гады. Выдавецкі дом ініцыяваў выпуск серыі кніг “Адрасы Беларусі ў свеце. Расія. Украіна. Краіны Балтыі”, прысвечанай беларускай дыяспары.

У Выдавецкім доме “Звязда” адзначылі: першая кніга серыі пачыць свет ужо ў студзені 2017-га. Яе аўтар — вядомы журналіст і пісьменнік Алесь Карлюкевіч, надаўна прызначаны намеснікам Міністра інфармацыі. Кніга “Сустрэчы з родным і блізім: знаёмствы, адкрыцці, дыялогі” раскажа пра ўраджэнцаў Беларусі, якія праявілі сябе ў Расіі ў розных сферах дзейнасці: навуцы, культуры, адукацыі... Акрамя таго, у выданні сабраны аповеды пра расіян, якія нейкім чынам звязаны з Беларуссю. Як адзначылі ў рэдакцыі, гэта кніга — пра ўзаемапраціненні культур, узаемазвязі паміж брацкімі народамі.

У серыі запланаваны выпуск шэрагу кніг. Акрамя выдання пра беларусаў у Расіі, выйдучь кнігі пра беларусаў у Украіне і краінах Балтыі. У тэках будуць прадстаўлены асобы, якія дасягнулі пэўных вышын у сваёй сферы дзейнасці. Выданні дазваляць нанова адкрыць, вярнуць Беларусі імёны многіх годных людзей, незаслужана забытых на Бацькаўшчыне, адзначылі ў Выдавецкім доме “Звязда”.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Таямніцы Мірскага двара

Іна Ганчаровіч

Археологі даследавалі падмурак раней невядомага дома, што стаяў ля сцен знакамітага Мірскага замка

Пра тое, што ў мястэчку Мір быў калісьці палац, навукоўцы ведалі й раней. “У архівах нават захавалася адна фатаграфія, якая дае ўяўленне пра выгляд таго будынка, — гаворыць Ірына Ганецкая, кіраўніца экспедыцыі, старэйшая навуковая супрацоўніца Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. — Належаў гэты дом княжаму роду

Святаполк-Мірскіх”.

Удакладнім: род Мірскіх, небуйных землеўладальнікаў з Браслаўскага павета, быў вядомы ў Вялікім Княстве Літоўскім з XVI стагоддзя. У 1891 годзе военачальнік Расійскай імперыі князь Мікалай Святаполк-Мірскі набыў маёнтак у мястэчку Мір. Да таго часу ад калісьці магутнай радзівілаўскай рэзідэнцыі XVI стагоддзя засталіся адны руіны, якія былі цалкам непрыдатныя для пражывання. Тады й вырашылі новыя ўладальнікі пабудаваць непадалёк ад Мірскага замка двухпавярховы каменны палац,

а паміж сядзібным домам і замкам выкапаць вялікі вадаём: каб тым самым упрыгожыць агульны выгляд маёнтку. Але для таго трэба было знішчыць тамтэйшы вялікі сад. Мясцовыя жыхары, кажучь, адмовіліся секчы квітнеючыя дрэвы: грэх... Таму Мікалай Святаполк-Мірскі сам узяўся за сякеру. З таго часу ў Міры жыве паданне, быццам менавіта за такую грэшную справу неўзабаве занадта заўзяты князь і быў пакараны: спачатку ў выкапанай сажалцы патанула яго 12-гадовая дачка, а потым і князя знайшлі памерлым на беразе. Пад час Першай сусветнай

вайны й палац быў разбураны. Мясцовыя жыхары расказваюць, што падпалілі яго ў траўні 1917 года захмялелыя салдаты запаснога батальёна, якія былі раскватараваны ў мястэчку Мір. Выявіўшы віны склеп у палацы, яны паналіваліся, затым учынілі пагром, у выніку чаго і пачаўся пажар. З часам мясцовыя жыхары расцягнулі рэшткі шляхецкага начыння, цэглу і ўсё, што можна было выкарыстаць у гаспадарцы. Так ад “дваранскага гнязда”, якое праіснавала

крыху больш за 20 гадоў, засталіся адны руіны, якія з часам зараслі травой. → **Стар. 4**

Удзельнікі, арганізатары і ганаровыя госці гала-канцэрта ў Самары

Свята разам з сябрамі

Гала-канцэрт лаўрэатаў конкурсу-фэстывалю мастацтваў “Беларусь — мая песня!” сабраў у Самары таленавітых удзельнікаў розных нацыянальнасцяў

Беларусы Самарскай вобласці напярэдадні Новага года запрасілі знаўцаў і прыхільнікаў самабытнай беларускай культуры ў дзівоснае падарожжа ў свет Музыкі, Песні, Танцаў. Афіцыйна то быў гала-канцэрт лаўрэатаў XII Абласнога беларускага дзіцяча-юнацкага конкурсу-фэстывалю мастацтваў “Беларусь — мая песня!”, прайшоў ён 13 снежня 2016 года ў канцэртнай зале Палаца культуры “Заря”.

Нагадаю: упершыню гэты фэстываль правялі ў 2005-м, і стаў ён штогадовым. Звычайна дастасаваны да свята “Дажынкi”, а на гэты раз фэст-імпрэзы ўліліся ў плынь іншых юбілейных падзей: 165-годдзе Самарскай губерні, 430-годдзе Самары і 15-годдзе Дома Дружбы народаў. Як і раней, ладзіла фестываль Самарская абласная грамадская арганізацыя “Руска-Беларускае Братэрства 2000” пры падтрымцы Адміністрацыі, Думы гарадской акругі Самара, Адміністрацыі Савецкага раёна Самары і Дома дружбы народаў вобласці. “У сучасным свеце, калі бурацца і рвуцца нават раней устойлівыя сувязі, вельмі важна, каб у стасунках між людзьмі пераважала сяброўства, — лічыць прэзідэнт суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” Ірына Глуская. — Вось таму заключны канцэрт беларускага фестывалю мае назву

“Свята разам з сябрамі / Праздник вместе с друзьями”. Як вядома, яшчэ старажытнарымскі філосаф Цыцэрон казаў, што “ў свеце няма нічога лепей і прыемней за дружбу: выключыць з жыцця дружбу — усё роўна, што пазбавіць свет сонечнага святла”. З тым пагадзіліся і ганаровыя госці свята з Адміністрацыі Самары, Савецкага ўнутрыгарадскога раёна, прадстаўнікі адміністрацый школ-партнёраў фестывалю...

Гасцей і ўдзельнікаў беларускага творчага форуму вітаў дэпутат Думы гарадской акругі Самара Валеры Барсук, які й сам мае беларускія родавыя карані. Ён павіншаваў усіх са святам самабытнага нацыянальнага мастацтва, і асабліва Ірыну Глускую, “якая ўзяла на сябе ролю ахоўніка і прапагандыста беларускіх нацыянальных традыцый, звычай і абрадаў на самарскай зямлі”. Супляменнік уручыў Ірыне Міхайлаўне Падзячны ліст за шматгадовую і плённую працу па ўмацаванні руска-беларускай дружбы і адраджэнні славянскіх нацыянальных традыцый. Падзячныя лісты ад кіраўніка адміністрацыі Савецкага раёна Уладзіміра Сафронава атрымалі ўсе ўдзельнікі вакальнага ансамбля “Каданс”, шэраг педагогаў са школ-партнёраў беларусаў Самарскай вобласці. Вітанне і сваю ўдзячнасць арганізатарам і

ўдзельнікам гала-канцэрта даслаў Алег Фурсаў, кіраўнік гарадской акругі Самара.

А на пачатку канцэрта для глядачоў прайшла віктарыя пра Беларусь: і дарослыя, і дзеці ў ёй паўдзельнічалі. Пераможцы атрымалі навагоднія ўзнагароды: сувеніры і салодкія падарункі. А потым прагучалі фанфары — і пачаўся гала-канцэрт. Прычым па традыцыі адкрыў праграму заслужаны і любімы ў Самары ансамбль беларускай песні “Каданс”: ім кіруе Іна Сухачэўская, педагог вышэйшай катэгорыі па класе эстраднага вакалу. Прагучала некалькі песень, і першай — беларуская народная жартоўная “Гармонік грае”. Бурнымі апладысмантамі глядачы сустрэлі беларускі танец-гульню “Ляпаточки” ў выкананні ўзорнага харэаграфічнага ансамбля “Преображение” з 15-й Дзіцячай школы мастацтваў. Усім спадабалася і беларуская народная песня “Сеў камарык на дубочак”: яе выконвалі вакальны дуэт і ансамбль гітарыстаў з 20-й Дзіцячай музычнай школы. Скарыла глядачоў Ксенія Гуськова з Цэнтра пазашкольнай адукацыі “Творчество”: вельмі хораша праспявала песню “Зямля з блакітнымі вачамі”.

Як бачым, у першым блоку праграмы лаўрэаты фестывалю

выконвалі беларускі рэпертуар. А ў другім аддзяленні пасля песні “Самарская губерния” былі прадстаўлены нумары ад іншых народаў, прадстаўнікі якіх жывуць у вобласці. Аднак і тут вымалёўваўся своеасаблівы “карагод сяброўства”. Напрыклад, за рускім танцам “Топотуха” была вакальна-харэаграфічная пастаноўка “Сястра па духу”: Анастасія Гуркіна і Арына Камісарова выканалі песню на армянскай і беларускай мовах, суправаджалася ж яна выкананнем танца ў нацыянальных традыцыях беларускага і армянскага народаў. Потым быў яўрэйскі народны танец “Сем сорок”, далей — украінская песня Уладзіміра Івасюка “Червона рута” ў выкананні салісткі “Каданса” Арыны Камісаравой. За татарскім танцам загучала лірычная песня “Венок Дуная”, потым на сцэне быў кітайскі танец “Лотас”... А ў фінале гала-канцэрта песню “Дети Земли” выканала Аліна Чаркіна з Цэнтра пазашкольнай адукацыі “Творчество”. Там ёсць словы: “Нет ничего прекрасней на планете/ Минуты той, когда смеются дети...” І ў іх таксама выявіўся лейтматыў беларускага фестывалю мастацтваў “Беларусь — мая песня!”: давайце будзем сябраваць, жыць у згодзе і міры!

Мікалай Бойка,
г. Самара

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

Надзея — у кожным сэрцы

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

“Новы год — чароўнае свята, і так хочацца, каб збываліся мары, — казала Кацярына Юргялевіч. — Зазірніце ў дзіцячыя вочы, спытайце, чаго яны жадаюць больш за ўсё на свеце. Канешне, вярнуцца ў сем’ю... Якімі б ні былі мамы ды таты, дзеці іх вельмі любяць. Мы прыкладаем максімум намаганняў, каб нашы выхаванцы хутчэй трапілі дадому”. А й няцяжка было здагадацца, якія жаданні загадваюць малыя і падлеткі, перадаючы адзін аднаму сімвалічную сняжынку.

Хацелася б, каб яны ажыццявіліся. І каб урэшце усё сталася, як у той песні, што на свяце спявалі дзяўчынкі Насця і Карына: “Чтобы папа добрым был,/ Чтобы маму он любил...”. Былі б у дзяцей бацькі... А ўсё астатняе, як кажуць, прыкладзецца.

Даведка “ГР”. Сацыяльна-педагагічны цэнтр Фрунзенскага раёна Мінска створаны ў 1999-м. У 2000 годзе пры ім быў адкрыты дзіцячы сацыяльны прытулак на 15 месцаў. Выхаванцы жывуць у ім да 6 месяцаў. За гэты час вопытныя

З навагоднімі падарункамі да дзяцей прыехаў Леанід Гуляка

педагогі, псіхологі дапамагаюць дзецям і падлеткам вырашыць іх жыццёвыя праблемы, працуюць з бацькамі. Паводле дадзеных за 2015 год, 45 працэнтаў выхаванцаў

прытулку вярнуліся ў сем’ю. Каля 18 працэнтаў былі ўзяты ў прыёмныя сем’і, 13 працэнтаў — у апякунскія. Акрамя таго, у раёне створаны 10 дзіцячых дамоў сямейнага тыпу.

ВЕСТКИ

Вышываны абярэг

Напрыканцы мінула года завяршыўся культурна-асветніцкі праект беларусаў Латвіі “Ручнік — сімвал Латгальска-беларускай дружбы і адзінства”

Крэатыўныя праекты вельмі патрэбны беларускім суполкам, каб развівацца. Як і супраца з мясцовымі органамі ўлады. А яны, дарэчы, нас падтрымалі, калі суполка “Вербіца” ладзіла ў Дагдскім народным ДOME святочны канцэрт, прысвечаны Дню абвяшчэння незалежнасці Латвіі.

Ва ўпрыгожанай зале на пачатку гучалі віншаванні намесніка мэра Дагдскага самакіравання Райціса Азіньша, Генеральнага консула Беларусі ў Даўгаўпілсе Уладзіміра Клімава, дэпутата 12 сейма Аляксандра Якімава. У нас на святах звычайна шмат гасцей, прыязджаюць самадзейныя гурты. І на гэты раз выступалі розныя калектывы: “Вярба” (кіраўніца Ларыса Тукіш), “Спадчына” (кіраўніца Яна Юзэфавіч), танцавальная група “Эзерини” (кіраўніца Лідзія Картэнка), фальклорная група “Акмянейца” (кіраўніца Вольга Бабовіч). Хораша выступілі таксама танцавальны гурт “Лидэяс” (кіраўніца Інта Бэйкуль), ансамбль “Купалінка” (кіраўнік Вячаслаў Пятроў), танцавальны гурт “Лянок” (кіраўніца Марына Медуніцкая), ансамбль “Аколіца” (кіраўніца Тамара Старавойтава) ды ансамбль “Сузор’е” (кіраўніца Людміла Стэц), артысты з таварыства “Крыніца” з Лудзы, дуэт Дар’я і Паліна Смалінінавы. Свае вершы чыталі паэты Тамара Дарафеева і Станіслаў Валодзька.

Якраз да свята мы дастасавалі завяршэнне праекта “Ручнік — сімвал Латгальска-беларускай дружбы і адзінства”. З 10 верасня ручнік вандраваў па краі, бываў у пяці латгалскіх гарадах. На палатне з’явіліся назвы гарадоў з арнамантамі, якія з любоўю вышывалі Ларыса Міхеева з Дагды, Марыя Памецька з Даўгаўпілса, Кацярына Пурмалэ і Міраслава Лайса з Лівана, Наталля Лагунцова з Рэзэксэ, Рыта Кучане з Лудзы. Вялікі дзякуй усім майстрыхам! Ручнік захоўвацца цяпер нашым Дагдскім беларускім цэнтрам. І пачаць яго можа кожны, хто жадае.

Дырэктарка Цэнтра беларускай культуры з Даўгаўпілса Жанна Раманоўская павіншавала нас з завяршэннем праекта. Нагадала: белы колер у беларусаў — гэта колер чысціні, ачышчэння, дабрыні, абароны ад усяго ліхога. Гэта ўсё разам з энергіяй ткачых, вышывальніц надае ручніку дзівоснае моцы, робіць яго абярэгам, сімвалам поспеху ў любой справе.

Мы на святочным канцэрце выказалі й сваю вялікую падзяку дагдскай Думе, фундатарам Віктару Стыкуту, Райцісу Азіньшу, Дагдскай аптэцы, Асунскаму дому культуры — за падтрымку “ручніковага” праекта. Асабліва ж пастаралася Інэса Плесне — яна працуе метадыстам па культуры і заадно была вядучаю праекта. Усе яго ўдзельнікі атрымалі граматы, памятныя сувеніры, кветкі, апладысменты ад глядачоў.

Таццяна Гогалінская,
старшыня Беларускага таварыства “Вербіца”,
г. Дагда, Латвія

ТРАДЫЦЫ

Беларускія Каляды сустракае і Масква

Фальклорна-этнаграфічны ансамбль “Кірмаш” цікава паказаў беларускія Калядныя этнаграфічныя праграмы на выставе народных промыслаў у Расіі. Там жа прэзентаваліся рэканструяваныя народныя строі.

Хочацца падзяліцца з чытачамі “Голасу Радзімы” навіною, якая сведчыць: у Маскве жывуць беларускія традыцыі. А зберагаем іх мы, беларусы Масквы. Вось і напрыканцы 2016 года на сцэне XXI выставы-кірмашу народных промыслаў “Ладья” — “Зимняя сказка” прагучалі старадаўнія беларускія песні. Іх выконваў наш Беларускі фальклорна-этнаграфічны ансамбль “Кірмаш”. Выстава праходзіла пад эгідай Міністэрства культуры Расіі. Мы атрымалі магчымасць публічна паказаць этнаграфічную беларускую праграму “Тыдзень, тыдзень да Каляд...” якраз у Варварын дзень: 17 снежня.

Нехта запытае: чаму ад 17 снежня тыдзень да Калядаў? Прусаўляўныя ж хрысціянне, як вядома, адзначаюць Раство Хрыстова з 6 студзеня... І тут да месца будзе прыгадаць: Каляды ў народнай традыцыі — гэта свята ўшанавання Сонцы. У інтэрнэце чытаем: “З даўніх часоў Сонцу як адзінай крыніцы цяпла і жыцця на Зямлі розныя народы надавалі пэўнае значэнне: па Сонцы звяралі час, да яго поўнага кругавароту вакол Зямлі прымяркоўвалі гадавыя календары, а ў нашых продкаў-язычнікаў сонейка ўвогуле ўшаноўвалася як адно з галоўных божстваў”. Яшчэ даследчыкі даўніны сцвярджаюць: у язычніцкай рэлігіі вярхоўным Богам лічыўся Сварог — Бог неба. Таму і ягоныя дзеці, што былі стаўленікамі паміж людзьмі і Богам-бацькам, называліся сварожычы: гэта Сонца альбо Даждзьбог, а таксама Хорс — сонечны агонь ды яшчэ Пярун — маланкавы агонь.

З ушанавання Сонца бяруць пачатак Каляды. Ісправдэку на Беларусі перыяду зімовага сонцастаяння надавалася значэнне часу, калі пачынаў адраджацца на новы віток жыцця Бог-Сонца. І тут не трэба й развагаў, каб заўважыць, з якога канкрэтна часу і цяпер павялічваецца дзень, з

Ірына Капчынская (злева) і яе ансамбль “Кірмаш” на адным з выступленняў у Маскве

якога часу сонца з кожным днём усё вышэй падымаецца над небасхілам: з 25 снежня! У гонар адраджэння Бога-Сонца ў народзе праводзіліся шматлікія ўрачыстасці ды святаванні, якія ў славян з часам замацаваліся пад агульнаю назвай: Каляды. Прычым язычніцкія Каляды раней не мелі аніякага дачынення да святаў хрысціянскіх. І, такім чынам, калі ўжо шанаваць народныя традыцыі, калі шанаваць менавіта Каляды, то варта аддаваць даніну павагі менавіта Сонцу. Так што і этнапраграма “Тыдзень, тыдзень да Каляд...” была да месца якраз 17 снежня.

І яшчэ адна падзея, 40-гадовай даўнасці згадваецца з нагоды нашага выступлення. Нам вядома, што традыцыйная беларуская песня з Гомельшчыны гучала ў Маскоўскім Доме кампазітараў 4 снежня 1976 года — у праграме фальклорнай секцыі Дома кампазітараў “Мясцовыя формы рускага вакальнага шматгалосся”. Можна,

нехта мяне паправіць, але падаецца, што з таго часу і не было такіх прэзентацый беларускага аўтэнтычнага фальклору ў Маскве... Як бачым, у 1976-м песні з Гомельшчыны выдаваліся за “мясцовыя формы рускага вакальнага шматгалосся”. “Якія ж мы рускія?” — не разумелі тады нашы беларускія бабулькі з Веткі ды Неглюбкі. Дзеля гістарычнай праўды патлумачым: у тых мясцінах і сапраўды па гэты час жывуць нашчадкі старавераў, былых бежанцаў з цэнтральнай Расіі. Культура старавераў аказала ўплыў на мясцовых жыхароў, тое бачна і па матэрыялах Веткаўскага музея народнай творчасці. Аднак гэта не азначае, што на Гомельшчыне да старавераў была нейкая культурная пустка. І тым больш недапушчальна гаварыць пра багатую культуру ўсходніх рэгіёнаў Беларусі як “мясцовыя формы” рускай: ці то ў песнях, ці то ў танцах, ці то ў іншых формах народнай творчасці.

Сама я нарадзілася ў расійскай

імя зберажэння адметнай беларускай культурнай спадчыны я рэканструявала ўжо чатыры народныя строі з рэгіёнаў Гомельшчыны і прэзентавала іх у Маскве. Праведзена рэканструкцыя па матэрыялах Міхася Раманюка. Плануем мы адзначыць у 2017-м і юбілей гэтага знакамітага даследчыка.

Ірына Капчынская, мастацкая кіраўніца Беларускага фальклорна-этнаграфічнага ансамбля “Кірмаш”

Ад рэдакцыі. Песні з Гомельшчыны: гэта беларуская культурная спадчына ці “какая разніца”, як лічаць некаторыя? У дзейнасць беларускіх суполак замежжа натуральным чынам уваходзяць элементы культуры тых народаў, дзе нашы супляменнікі жывуць. А ў беларускіх песнях, танцах, у “касцюмных” справах, якімі займаецца Ірына Капчынская, вельмі важныя дакладнасць і ўдумлівасць. Бо з народнымі беларускімі ўборамі ў шэрагу суполак замежжа, іх творчых гуртоў не ўсё добра атрымліваецца. Тое відаць і па здымках, што трапляюць у рэдакцыю... І ў Беларусі ёсць нямала спробаў у гуртоў, салістаў рознага кшталту выходзіць на сцэну быццам бы “а-ля народ”, не ўнікаючы ў адметнасці народных традыцый. Часам бачыш на артыстах проста вульгарную прафанацыю, а не народныя строі. З безгустоўным, грубым, нетыповым для беларусаў змяшэннем стыляў, колераў, крояў... Таму й важна, каб нехта, ведаючы традыцыі, мог камусьці нешта падказаць, ды і сам падаць прыклад іншым. І за такую дзейнасць Ірыне Германуўне, яе паплечнікам — наша ўдзячнасць.

Дарэчы, у 2015 годзе Прэзідэнт Беларусі ўзнагародзіў Ірыну Капчынскую медалём Францыска Скарыны: за значны асабісты ўклад ва ўмацаванні культурных сувязяў паміж Беларуссю і Расіяй.

сталіцы, і бацькі мае масквічы, а дзядуля — карэнны беларус. І цікавасць да роднай беларускай культуры ў мяне, як кажуць, у крыві. А чуюць мяне ў Маскве даводзілася і такое: паколькі, маўляў, у Ветцы і ў тым паўднёвым рэгіёне Беларусі ў многіх стараверскія родавыя карані, то гэта дае права расейцам казаць, быццам Гомель — зямля спрадвечна руская. І было такое: маскоўскі ансамбль “Народный праздник” у сваім праекце “Похороны стрелы” падае палескую традыцыю як “исконно рускую” (хоць яна — з беларускай Гомельшчыны) і навучае народным спевам усіх жадаючых, а пры тым проста калечыць беларускія словы. Выйшаў і аўдыёальбом, дзе спрадвечна беларускія песні падаюцца як рускія. На мае заўвагі мне гора-артысты заяўляюць: “Какая разніца!” Тым, хто такой розніцы не адчувае, можна параіць заняцца самаадукацыяй.

І яшчэ пра падзею той, 40-гадовай даўнасці. У памяць пра тых спявачак, у

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Прыемныя сюрпрызы ад гасцей

Павіншаваць нарвскіх “Сяброў” з днём нараджэння прыехалі творчыя гурты з Іхві, расійскіх Івангорада і Санкт-Пецярбурга

На пачатку снежня споўнілася 17 год, як беларуская суполка “Сябры” ў эстонскай Нарве прадстаўляе жыхарам горада родную культуру. Часта на святы супляменнікі запрашаюць творчыя калектывы з Беларусі. Сёлетнім своеасаблівым прывітаннем з Бацькаўшчыны стаў відэаролік пра славацкі краіны, а таксама відэа-“нарэзка” з апошніх выступленняў ансамбля таварыства “Сябры” ў Барысаве і Мінску, у Даўгаўпілсе і Таліне, у Нарве і Нарва-Йыэсуу, у Кохтла-Ярве ды Івангорадзе.

У актавай зале нарвскага Дома

Народаў на чарговых угодках “Сяброў” сабраліся як беларусы, так і прадстаўнікі іншых этнасуполак. Адкрылі канцэрт імянінкі — ансамбль беларускай песні суполкі. Затым на імправізаваную сцэну з віншаваннямі выходзілі прадстаўнікі іншых таварыстваў. Даўнія стасункі звязваюць “Сяброў” і нарвскую эстонскую суполку, якая павіншавала нас выступленнем ансамбля “Juhhaidi”. Вельмі арыгінальным аказаўся падарунак у вершаванай форме ад рускага аб’яднання “Надзеда”. Аўтар Ніна Савалайнен расказала ў вершы пра некаторыя з момантаў сяброўскіх адносін нашых таварыстваў. Былі й цёплыя словы ад суполкі “Русич”, і песні ад арганізацыі славянскіх культур “Святогор” ды ўкраінскага

зямляцтва, і танцы ад узбекскага таварыства “Согдиана” ды польскага “Паланез”, і вельмі смачны падарунак ад “Нарвамаа”. Жаданымі гасцямі былі беларусы Іда-Вірумааскага таварыства “БЭЗ” з яго старшынёй Зінаідай Клыгай. Прыемным сюрпрызам стаў прыезд прадстаўнікоў Дома культуры горада-пабраціма Нарвы — расійскага Івангорада і народнага дома Ольгіна (з гістарычнага раёна Санкт-Пецярбурга), з якімі “Сяброў” звязваюць творчыя сувязі. Дзякуй за гэта Любові Максімавай і Любові Лаур!

Гаспадыні “беларускай вечарыны” частавалі гасцей разнастайнымі стравамі і нават беларускім напоем — крамбамбуляй.

Павіншаваць нас прыйшлі старшыня гарсходу Аляксандр Яфімаў,

“Сяброў” у Нарве павіншавалі з днём нараджэння

віцэ-мэр па культуры Вячаслаў Канавалаў, каардынатар фонду інтэграцыі ды міграцыі “Наши люди” Руслан Прахарэнка, член праўлення інтэграцыйнага цэнтра Іда-Вірумаа Аляксандр Дусман, дэпутат гарсходу, ганаровы сябар таварыства Уладзімір Міжуй і дэпутат гарсходу Марцін Рэпінскі.

Пакідаючы Дом Народаў, шмат хто з гасцей казаў, што яны нібы пабывалі ў Беларусі. А мы, у сваю чаргу, дзякуем сваім сябрам за іх добрыя словы і пажаданні, за цудоўныя падарункі ды кветкі, за песні ды танцы!

Віктар Байкачоў, член праўлення Беларускага таварыства “Сябры”, г. Нарва

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Таямніцы Мірскага двара

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

“Задумала даследаваць прылеглаю да палацавага комплексу тэрыторыю кіраўніцтва музея Замкавы комплекс “Мір”, — гаворыць Ірына Ганецкая. — Паводле праграмы, распрацаванай яго супрацоўнікамі, летам 2016-га мы з групай студэнтаў пачалі раскопкі. Галоўнай задачай было: пачысціць усё, што засталася ад палаца Святаполк-Мірскіх, каб у будучыні зрабіць тое вельмі прыгожае месца часткай замкавага комплексу”. Здымаючы па сантыметры зямлю, археолагі хутка знайшлі стары падмурак. І зрабілі адкрыццё: аказваецца, свой палац князь Святаполк-Мірскі будаваў зусім не на пустым месцы, а на больш старажытным падмурку. “Калі мы трохі зачысцілі адведзеную нам тэрыторыю, то выявілі фрагменты кафлі, чарапіцы, стالовай керамікі, а таксама “цэглу-пальчатку”, датаваную канцом XVI — пачаткам XVII стагоддзя, — прадаўжае Ірына Уладзіміраўна. — Прычым што цікава: выкарыстаныя будматэрыялы мелі поўныя аналогіі з матэрыяламі, якія ішлі на будаўніцтва Мірскага замка. Зрабілі выснову: Святаполк-Мірскі ўзводзіў свой палац не на пустыцы, а на падмурку больш старажытнага дома, пра які мы нічога не ведалі”.

Аналізуючы знаходкі, раскапаныя канструкцыі, археолагі змаглі цалкам аднавіць планіровачную структуру “першадома” і нават прыблізна вызначыць некалькі фаз яго будаўніцтва і рамонт. “Дом-“прывід”, як мы яго назвалі, стаяў у вельмі прыгожым месцы на высокай гары, а ўнізе ад яго быў велізарны

І ў зімовую пару Замкавы комплекс у Міры сустракае аматараў даўніны з розных краін

яблыневы сад. Будынак быў белага колеру, дастаткова вялікім па памерах: 36 метраў у даўжыню і 6 — у шырыню. Адным бокам дом быў разгорнуты прама на Мірскі замак. Фасады дома-“прывіду” былі ўпрыгожаны пілястрамі, дах — з керамічнай чарапіцы. Недзе гадоў праз 40-60 пасля ўзвядзення ў доме здарыўся пажар, пасля чаго ўсе печы замянілі новымі. У канцы XVII стагоддзя гаспадары, пэўна, вырашылі павялічыць плошчу дома і

“нарасцілі” яшчэ 6 метраў у шырыню, — дзеліцца вынікамі раскопак, іх аналізу Ірына. — Галоўнае ж пытанне, “хто жыў у гэтым доме?”, пакуль застаецца без адказу. І археалогія наўрад ці нам тут дапаможа. Магу сказаць: гэта была не шляхта. Пэўна, то былі асобы яшчэ больш высокага сацыяльнага статусу. Ясна, што жылі там людзі тых князёў і графаў, якія ў розны час валодалі Мірскім замкам: Радзівілаў, Гогенлоэ, Берленбург, Вітгенштэйнаў. А хто канкрэтна?

Магчыма, пра тое з часам даведваюцца гісторыкі, архівісты. Трэба пачакаць”.

Вядома ж, мы пачакаем. Канчатковыя вынікі археалагічнага сезона 2016 года ў Міры пакуль не падведзены. Знойдзеныя матэрыялы апрацоўваюцца навукоўцамі. Магчыма, раскапаныя парэшткі дома-“прывіду” дапамогуць прыадкрыць яшчэ адну старонку з жыцця насельнікаў Мірскага замка, якая амаль 500 гадоў была прыхаваная.

ВЕСТКІ

Мелодыі слоў з Паднябеснай

Алесь Карлюкевіч

У Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі прайшла прэзентацыя кнігі вершаў кітайскага паэта Ван Гачжэня, выдадзена па-беларуску

“Мелодыі адкрытага сэрца” — такім зборнікам прадаўжаецца серыя Выдавецкага дома “Звязда” “Светлыя знакі: паэты Кітая”. Гэты творчы праект аб’яднаў пераклады паэзіі сямі аўтараў з Паднябеснай — Ван Вэя, Лі Бо, Ду Фу, Ай Ціна, Лі Хэ, Лі Цінчжао, Ван Гачжэня.

Адметнасць апошняй з кніг — у тым, што вершы пададзены ў ёй як у перакладзе на беларускую мову, так і ў арыгінале: па-кітайску. Перакладчыкамі паэзіі мастака слова (пачынаючы з 1990 года агульны наклад кніг Ван Гачжэня склаў болей як 9 мільёнаў экзэмпляраў!) выступілі Дар’я Нечыпарук, Таццяна Сівец, Юлія Алейчанка, Навум Гальпяровіч.

На прэзентацыі знайшлося месца як словам, так і музыцы — кітайская студэнтка Лі Цзяй іграла на піпе, інструменце, які нагадвае мандаліну. А яшчэ ў Нацыянальнай бібліятэцы была разгорнута выстава ілюстрацый мінскага мастака Камілія Камала, які аформіў зборнік “Мелодыі адкрытага сэрца”, аздобіў кнігу партрэтамі паэта.

Рэй на сустрэчы чытачоў, бібліятэкараў і перакладчыкаў вяла ўкладальніца кнігі Юлія Алейчанка. Сваімі думкамі пра кітайскую паэзію дзяліліся Дар’я Нечыпарук, Леанід Дранько-Майсюк, Навум Гальпяровіч, Таццяна Сівец, Мікола Мятліцкі, кіраўнікі Рэспубліканскага інстытута кітаязнаўства імя Канфуцыя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Анатоль Тозік і спадарыня Лю Сулін.

СВЯТА

“Зорка Венера” гучала ў Таліне

У Эстоніі з творчасцю Максіма Багдановіча знаёміліся і дарослыя, і дзеці

“Зорка Венера ўзышла над зямлёю...” Пад гукі гэтай мілагучнай песні на экране з’явіўся партрэт Максіма Багдановіча. І далей гучалі словы вядучай вечарыны: “Для кожнага беларуса, які жыве ў Эстоніі, родная Беларусь — як тая зорка, якая ніколі не згасне і заўсёды сagraвае нас і нашы сэрцы. Мы ловім кожны гук, кожнае слова пра Беларусь: усё нас цікавіць, што там, на нашай Бацькаўшчыне, адбываецца... І адна са знакавых падзей у Годзе культуры, які завяршаецца на Беларусі, — гэта 125-я ўгодкі Максіма Багдановіча. Дзеля таго, каб разам адсвяткаваць юбілей знакамітага беларускага паэта, пражайка, класіка беларускай літаратуры, і каб дзякуючы яму яшчэ раз сустрэцца з Радзімай — мы й сабраліся з вамі”.

Вечарыну “Ад родных ніў, ад роднай хаты...” ладзіў Цэнтр нацыянальных меншасцяў “Радзіма” (глядзіце ў інтэрнэце: <http://radzima.eu/ru/>) пры падтрымцы Амбушады Беларусі ў Эстоніі. Сабраліся мы 18 снежня 2016 года ў Таліне, у

Мэрытангатэлі — там і зала была прыгожа аформлена ў беларускім стылі. Разгарнулі выставу малюнкаў эстонскіх школьнікаў “Цвятлок радзімы васілька”. Юныя мастакі працавалі, скарыстоўваючы вобразы з вершаў Максіма Багдановіча. Вядома ж, дзеля таго папярэдне ў эстонскіх школах была праведзена вялікая творчая праца, у асноўным нашымі сіламі, мясцовых беларусаў. Эстонскія дзеці слухалі вершы класіка, перакладалі іх на эстонскую мову, выбіралі ўпадабаныя — і малявалі “па матывах” свае творы. Амаль 50 дзіцячых работ з трох эстонскіх школ (Табасалуская гімназія, Лаулаасмааская школа, Кехраская гімназія) адабраны для выставы, на адкрыцці яе былі юныя эстонскія мастакі з бацькамі.

З вітальным словам да ўсіх звярнуўся Амбушадар Беларусі ў Эстоніі Анатоль Сцёпусь. Ён потым і прадставіў галоўных гасцей з Мінска: літаратуразнаўцу, кандыдата філалагічных навук, дацэнта Міколу Трусу і яго вучня — беларускага філолага, рэдактара часопіса “Здаровы лад жыцця” Аляксандра Канановіча. Як вядома, Мікола Трус — вядомы даследчык літаратуры,

а ў 2011-м, да 120-х угодкаў класіка пабачыла свет падрыхтаваная ім сумесна з Іванам Саламевічам грунтоўная персанальная энцыклапедыя “Максім Багдановіч”. Дарэчы, інтарэс да асобы вялікага супляменніка ў навукоўца вялікі і па гэты час. У 2015-м ён вынес на суд навуковай і культурнай грамадскасці сваю цікавую манаграфію “Максім Багдановіч: коды жыцця і творчасці”. Цяпер у спісе публікацый паважанага Міколы Валянцінавіча пра Максіма Багдановіча — больш за 90 пазіцый.

Мы з вялікай увагай слухалі гасцей, якія шмат цікавага расказалі пра жыццёвы шлях і творчасць юбіляра. Вершы на беларускай мове, якія чытаў Мікола Трус, зачароўвалі меладычнасцю. І з прыціхлае залы неаднаразова гучала просьба: “Пачытайце яшчэ што-небудзь, так за душу бярэ...”. Чыталі вершы таксама і эстонскія школьнікі, настаўнікі.

Вечарына была і музыкальна. Ансамблі “Дзяўчаты” (Беларускі цэнтр вучобы і развіцця EVA-Studiorum з Таліна) і “Купава” (Беларускае таварыства “Ялінка” з горада Маарду) спявалі беларускія песні, у тым ліку і на вершы юбіляра. А калі

На вершы Максіма Багдановіча складзена шмат песень

загучаў гімн Багдановіча “Слуцкія ткачыкі”, усе ў зале пачалі падпяваць, і ў многіх на вачах з’явіліся слёзы. Пачаўшыся з “Зоркі Венеры”, і заканчвалася наша вечарына зорнаю песняю: “Колькі ў небе зор — цяжка палічыць./ Толькі з іх адна найярчэй гарыць./ Гэта ты мая, зорка ясная./ Ты любіш мая непагасная”. Спявачкі з гурта “Дзяўчаты” яшчэ й перафразавалі апошні радок: “Ты любіш мая, Беларусь мая”. Мікола Трус падарыў Цэнтру “Радзіма” энцыклапедыю “Максім Багдановіч”, і Амбушадар Беларусі падарыла кнігі. Гасцям у знак падзякі мы ўручылі

эстонскія сувеніры.

Не абышлося беларускае свята і без нацыянальных пачастункаў. Усе маглі паспрабаваць беларускія драпікі, калдуны, каўбасу, сала з хлебам ды салёнымі гурочкамі, пакаштаваць іншыя прысмакі. Так што ў зале панавала вельмі цёплая, сяброўская атмасфера, дзе дарослыя і дзяцей аб’ядналі вершы Максіма Багдановіча, песні на беларускай мове ды наша пуцяводная зорка — мілая сэрцу Беларусь.

Ніна Пээрна, сябар праўлення Цэнтру нацыянальных меншасцяў “Радзіма”, Эстонія

Заснавальнік:

Установа Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Рэдакцыя газеты «Советская Белоруссия»».

Вул. Б. Хмяльніцкага, 10*, 220013, Мінск

Рэдактар

Віктар Міхайлавіч Харкоў

Адрас рэдакцыі:

пр. Незалежнасці, 44, Мінск, 220005

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 61.

Выдадзена 2 сакавіка 2009 г. Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Бюро па рэкламе:

Тэл. +375 17 290 60 11

Тэлефон рэдакцыі:

+375 17 288 17 82;

факс: +375 17 290 68 31

E-mail: golas_radzimy@tut.by

Аб’ём выдання: 1 друк. арк.

Тыраж: 1930, Заказ: 003

Газета надрукавана на Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку»». ЛП №02330/106

ад 30.04.2004. Праспект Незалежнасці, 79, 220013, Мінск

Час падпісання ў друк: 20.10

Выходзіць 1 раз на тыдзень

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках “Голасу Радзімы”, могуць не супадаць.

© “Голас Радзімы”, 2017